

6. Чорноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення кримінального провадження. *Криміналістичний вісник*. 2014. № 1. С. 32-37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/krvis_2014_1_6

7. Скригонюк М.І. Криміналістика : підручник. Київ : Атіка, 2005. 496 с.

8. Свобода Є. Ю., Кофанов А. В., Самодін А. В., Волошин О. Г. та ін. Участь спеціаліста-криміналіста під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 432 с.

Романович Ангеліна Віталіївна,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
Навчально-наукового інституту
поліцейської діяльності Національної
академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Комаринська Юлія Борисівна,

професор кафедри криміналістики та
судової медицини Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОСИЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ТА СВОБОД ДІТЕЙ

Як відомо, криміналістичні знання не обмежені лише потребами забезпечення кримінального судочинства. Досягнення цієї науки широко використовуються також і в адміністративному, господарському, цивільному та інших формах судочинства. Іншими словами будь-яка сфера суспільного життя, у разі порушення прав і свобод громадян, потребує застосування криміналістичних знань, з метою зібрання доказового матеріалу для забезпечення верховенства права [1; 2; 3].

Зрозуміло, що підрозділи ювенальної превенції під час виконання своїх завдань та повноважень у тій чи іншій мірі потребують криміналістичного забезпечення. До основних таких завдань, відповідно до наказу МВС України від 19.12.2017 № 1044 відносяться:

– профілактична діяльність, спрямована на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних

правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення;

- участь в установленні місцезнаходження дитини в разі її безвісного зникнення чи отриманні даних для цього в межах кримінального провадження, відкритого за фактом її безвісного зникнення;

- вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорсткому поведженню з дітьми;

- вжиття заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, у тому числі здійснення поліцейського піклування щодо неповнолітніх осіб;

- провадження діяльності, пов'язаної із захистом права дитини на здобуття загальної середньої освіти;

- взаємодія з іншими підрозділами НПУ, органами державної влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення прав та законних інтересів дітей;

- здійснення у межах компетенції досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання [4].

З огляду на зазначенні завдання, під час здійснення своїх повноважень, підрозділи ювенальної превенції здійснюють взаємодію з органами і підрозділами поліції, органами державної влади, міжнародними і громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування та об'єднаними територіальними громадами відповідно до законодавства України, що вимагає від поліцейського вмінь та навичок комунікації.

Актуальність питання посилення діяльності поліції у забезпечення прав та свобод дітей підтверджується у щорічні доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, у якій йдеться, що в умовах повномасштабної збройної агресії Російської Федерації на території України після 24 лютого 2022 року під час здійснення парламентського контролю Уповноваженим виявлено численні порушення основних прав дитини: права на безпеку, права на життя, на освіту, на здоров'я та розвиток особистості, права на збереження індивідуальності, включаючи громадянство та сімейні зв'язки, права на особисте і сімейне життя, недоторканність житла, права на турботу і захист з боку держави тощо. Серед найбільш актуальних питань, які в умовах воєнного стану постійно були у центрі уваги Уповноваженого, можна виділити: загибель та каліцтво дітей, депортація, викрадення та незаконне утримання дітей, захист

дітей, які під час війни залишилися без батьківського піклування, соціальний захист дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, захист прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинились в складних життєвих обставинах тощо [5].

Також ПАРЄ у Резолюції 2529 (2024) зазначає, що жодну дитину в Україні не оминула війна, водночас усі українські діти мають право користуватися правами та свободами, закріпленими у відповідних міжнародних документах з прав людини. Права та найкращі інтереси дитини мають переважати в процесі прийняття всіх рішень стосовно них. Попри це діти залишаються однією з найвразливіших груп населення України, на яких непропорційно негативно впливає збройна агресія Російської Федерації [6].

Саме тому діяльність у питаннях забезпечення прав і свобод дітей потребує комплексного підходу до комунікації, з метою своєчасного отримання необхідної інформації. Комплексний підхід до комунікації [7], заснований на цінностях та інтересах, що охоплює все, що поліцейський робить для досягнення цілей у сфері правоохоронної діяльності. Він охоплює довгострокові, складні рішення та ефективні способи впливу на великі, важливі дискурси в умовах значної протидії, а також забезпечує узгодженість стратегічного впливу шляхом прагнення зрозуміти ключові особливості дітей та забезпечення попередження протиправної поведінки.

На нашу думку, створення такої системної комунікації розпочинається із вміння комунікувати безпосередньо із дітьми, враховуючи вікові особливості, умови зростання та виду кримінальної протиправності, в результаті якої дитина набуває статусу потерпілої.

Список використаних джерел

1. Криміналістика : підручник / [В. В. Пяковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.] ; за заг. ред. В. В. Пяковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 752 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspuui/handle/123456789/19880>.

2. Криміналістика: криміналістична техніка : навч. посіб. / Р. Л. Степанюк, В. О. Гусева, В. В. Кікінчук та ін. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 388 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/37382557-3aef-447b-828e-2dbede15825b/content>.

3. Сучасні криміналістичні засоби та методи протидії злочинності : навч. посіб. / Р. Л. Степанюк, В. О. Гусева ; МВС

України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2024. 232 с.

4. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>.

5. Щорічна та спеціальна доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини - Офіційний портал Верховної Ради України. *Офіційний портал Верховної Ради України*.

URL: https://www.rada.gov.ua/documents/reports_list/upl_reports/.

6. *Assembly debate* on 25 January 2024 (5th sitting) (see Doc. 15901, report of the Committee on Social Affairs, Health and Sustainable Development, rapporteur: Ms Olena Khomenko); and Doc. 15902, opinion of the Committee on Migration, Refugees and Displaced Persons, rapporteur: Ms Sandra Zampa). *Text adopted by the Assembly* on 25 January 2024 (5th sitting). See also Recommendation 2265 (2024). URL: <https://pace.coe.int/en/files/33348/html>

7. From Words to Action: Best Practices in Strategic Communication. URL: <https://www.globsec.org/what-we-do/publications/words-action-best-practices-strategic-communication>.

Радецький Сергій Віталійович,
аспірант кафедри криміналістики,
судових експертиз та поліграфології
Національного університету «Одеська
юридична академія»

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЖУРНАЛІСТІВ: ДЕТЕРМІНУЮЧИЙ ФАКТОР ЗЛОЧИННИХ ПОСЯГАНЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ЇЇ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЛЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

У сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства, глобалізації медіапростору та цифровізації комунікацій журналістська діяльність набуває особливої суспільної значущості. Журналісти виступають ключовими суб'єктами формування громадської думки, здійснюють контроль за діяльністю органів державної влади, місцевого самоврядування,